

Beslutningsforslag nr. B 5. Fremsat den 20. november 1979 af Glistrup (FP), Askjær Jørgensen (FP), Lawaetz (FP) og Maisted (FP)

Forslag til folketingsbeslutning

om

afskaffelse af udlånslofterne

Folketinget pålægger økonomiministeren at meddele Danmarks Nationalbank, at udvikling af låneloftsordningen – såvel for pengeinstitutter som realkreditinstitutter – øje-

blikkelig må påbegyndes med henblik på ordningens afskaffelse hurtigst muligt, og således at totalafskaffelsen er gennemført senest 15. april 1980.

Bemærkninger til forslaget

I nutidens Danmark er indkomstkatten den mest betydende enkelthindring for velstandsvækst. Dette dokumenteres i Fremskridtsbogen »Indkomstkatten. Samfundets Skurk« (september 1979).

Lettes der på indkomstkatten, vil produktionslivet blomstre op. Vi vil allesammen blive rigere, og der vil blive realøkonomisk grundlag for bedre at hjælpe de syge og svage.

Denne samfundsökonomiske sammenhæng åbenbarede sig også, da der i forbindelse med overgangen til kildeskat var nogle indkomstskattemilde år i 1968, 1969 og 1970.

Den daværende VKR-regering blev aldeles panikslagen over styrken i de frie produktionskræfter. Den talte om overophedning af produktionslivet, og i sin opskræmthed iværksatte den en række restriktioner, som skulle dæmpe denne overophedning.

Siden da er der sket det, at Anker Jorgensen-regeringerne bistået af de seks folketingspartier, der kalder sig selv ansvarlige, i allerhøjeste grad har fået odelagt denne overophedning. I stedet har de fået skabt og funderet den tilstand, at der er mange arbejdsløse samt et endnu større antal mennesker, som er beskæftigede ved samfundsmæssigt set unyttigt arbejde i papirudfyldningsjob og inden for den sektor, der alene kan trives, når den betales gennem tvangsudskrevne skatter.

Med situationens totale ændring skulle logik-tænkere forvente, at de af VKR-regeringen indførte restriktioner også var blevet ophævede. Men som det så ofte for i historien er gået, når nogle helt nye restriktioner improviseres som noget kortvarigt til lige at klare en øjeblikkelig situation, har også VKR-byrderne på erhvervslivet bidt sig fast som overmåde sejlivede – uanset hvordan de ydre forhold så end totalt har skiftet karakter.

Det gælder bl. a. det projekt til løsning af den akutte 1970-krise, som udtryktes i låneloftsordninger, dvs. et fastsat maksimum for summen af de kredittilsagn, som hvert pengeinstitut måtte have udestående.

Så snart man etablerer en sådan ordning, opstår nemlig nye stærke embedsmandsinteresser til at opretholde og udbygge den gølge papiradministration, som embedsmændene hygger sig med til høje lønninger og pensioner. Disse kræfter har været af en sådan styrke, at låneloftet reelt er blevet skærpet i de forløbne år.

Denne skærpelse har navnlig vist sig på to områder:

Lånerammen var ved ordningens indførelse i 1970 74 mia kr. for banker og sparekasser under ét. Den steg i december 1978 til 114,4 mia kr., eller med ca. 52 pct., mens lånebehovet formentlig er henvend firdoblet. Dels som følge af pengeforringelse, men navnlig fordi erhvervslivet ved overgangen til det rigdomsspring fremad, som samfundet kan opnå ved udnyttelse af EDB-teknikken, har brug for rigelig tilgang af investeringsmidler langt ud over det, der udtrykkes i, at bruttonationalproduktet – ligeledes målt i løbende priser – er steget igennem låneloftsperioden med ca. 150 pct. Og med automationstidens kæmpeinvesteringer er der brug for lån med længere løbetid, end tilfældet almindeligvis var tidligere.

For det andet førte restriktionen på bankers og sparekassers udlånsvirksomhed, som forholdet altid er med restriktioner, nye restriktioner med sig. Restriktioner på ét område afføder nemlig altid skævheder på naboområder, og derfor bliver disse også modne for bureaukraters aldrig mættede restriktionshungere. I den her behandlede sag bulede det af låneloftet kunstigt beskårne lånebehov ud, dels ved en kraftig vækst i finanslån i udlandet med deraf flydende ulykkelige valutakurstab, dels ved ekstra pres på realkreditinstitutionerne, som derefter pr. 15. december 1975 blev belemret med eget udlånsloft. I de første 12½ måned blev der givet tilladelse til maksimalt 28,5 mia kr., i 1977 til 30 mia, og for 1978 var kvoten 33,5 mia kr. Alt regnet i nominelle lånebeløb – altså ikke i kursværdier, som i perioden har været markant lavere. Pr. 5. oktober 1978 blev erhvervejendomslånet taget ud af kvoteordningen. For resten – boliger og offentlige ejendomme – omregnedes 1978-kvoten

F.t. beslutn. om afskaffelse af udlånslofterne

herefter til nominelt 24 mia i 10 pct. obligationer. De 24 mia blev kun delvis inflationsreguleret for 1979, idet satsen blev 25,2 mia (heraf 700 mill. til tillægslån og højst 3 mia til forhåndslån).

Disse restriktioner er mere og mere samfunds-skadelige. De dræber et væld af aktivitetsinitiativer, som kunne være grundlaget for titusindvis af nye produktive arbejdspladser i Danmark. De skævvrider konkurrencen inden for bank- og sparekasseverdenen. Det enkelte pengeinstituts virke bliver ikke afgjort af dets dygtighed og konkurrenceevne, men af, hvordan dets udlånkvote bliver fastsat på statslige kontorer (nemlig ud fra en historisk – ti år gammel – udlånssum, der reguleres med samme procentsats for alle pengeinstitutter). Restriktioner over for det organiserede ekspertlånemarked betyder selvsagt, at grå og sorte pengeudlånere og ågerkarle kan boltre sig bedre. Jo mere man kaster vrang på de velorganiserede store kreditgivningsenheder, des dyrere bliver kreditformidlingen, og des flere tilfælde får vi, som skaber misforståelser og familietragedier. Derimod begrænser man ikke samfundets samlede kreditgivning – men flytter bare om på den – ved at begrænse kreditgivningen i banksystemet m. v. Hvis man ville have mindre kreditgivningsmulighed alt i alt, var det pengeforsyningen, man måtte tage fat på. Samfundsøkonomisk er det særdeles centralt, hvordan denne pengeforsyning påvirkes af differencen mellem, hvad staten giver ud, og hvad den kradser ind i form af skatter, låneoptagelser og gebyrer m. v. Derimod er stor samlet kreditgivning ikke nogen samfundsmæssig ulykke – thi for hver en million der lånes, er der en million der udlånes, og når långiver kan enes om vilkårene for, at han svækker sine forbrugsmuligheder, med låntager, der får tilsvarende yderligere forbrugsmuligheder,

er det samlede samfundsøkonomiske forbrug ikke øget, men det er blot blevet fordelt på en anden – og i langt de fleste tilfælde bedre – måde.

At bryde igennem lånelofternes samfundsskadelighed er åbenbart kun muligt for folketetinget. De politiske og nationaløkonomiske lokkere, som i 1970 satte den onde udvikling i gang, har stadig inden for embedsmandsapparatet så stærke magtpositioner, at deres snæversynethed og egoisme alene kan brydes af de folkevalgte. At de såkaldte cand. polit.-eksperter for titusinde gang har overset, hvordan restriktioner virker, skal ikke afskrække folketetinget fra at gøre sin samfundspligt ved at vedtage det foreliggende forslag til folketingsbeslutning. Ikke blot den grasserende arbejdsløshedspest, men også den omstændighed, at Danmarks valutareserver er rekordstore, gør det ekstra let og ubetænkeligt for 1979-folketinget at sætte ind med løsning af denne opgave.

Hermed er selvfølgelig langt fra løst alle de tilfælde, hvor samfundsmagten gennem de sidste to generationer har gennemtruffet socialdemokratis-memisundelsestækning, som har fået den samfundsvigtige pengeformidling til at trives langt dårligere, end nødvendigt er.

Også på andre områder er langt større frihed socialt påkrævet for kreditformidlingsinstitutterne, men fremskridtspartiet er – her som andetsteds – instillet på at være med i den langsomme evolutionslinje, hvor man – når mere ikke øjeblikkeligt kan opnås – nøjes med at tage ét skridt frem ad gangen.

Det bemærkes, at et lignende fremskridtsforslag blev fremsat som B 28 den 19. oktober 1978, men aldrig færdigbehandlet af folketetinget, hvorfor nærværende genfremsættelse finder sted, se Folketingsstidende 1978-79, forhandlingerne sp. 3042 og tillæg A, sp. 773.